

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata 2023-2027

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

INFORMACJA DOTYCZĄCA DZIAŁAŃ EWALUACYJNYCH I WYNIKÓW EWALUACJI PLANU STRATEGICZNEGO DLA WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ NA LATA 2023-2027

2024

1 SPIS TREŚCI

2 Wykaz skrótów.....	2
3 WSTĘP.....	3
4 DZIAŁANIA EWALUACYJNE.....	3
4.1 PLAN EWALUACJI.....	3
4.2 GRUPA DS. EWALUACJI.....	4
4.3 EVALUATION HELPDESK.....	4
4.3.1 Organizacja warsztatów EvaluationWorks!.....	4
4.3.2 Spotkania EvalPLATFORM.....	4
5 BADANIA EWALUACYJNE – krótka charakterystyka.....	5
5.1 Wypracowanie metodyki ilościowego szacowania wpływu na klimat i środowisko planowanych do finansowania maszyn i urządzeń w ramach interwencji realizujących cel 4,5,6 PS WPR 2023-2027.....	5
5.2 Pogłębiona analiza możliwości wykorzystania na potrzeby ewaluacji ex post PROW 2014-2020 oraz PS WPR 2023-2027 prowadzonych przez Instytuty monitoringów/baz danych.....	6
5.3 Ocena wdrażania wybranych instrumentów wsparcia PS WPR.....	7

2 WYKAZ SKRÓTÓW.

ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Evaluation Helpdesk - European Evaluation Helpdesk for the CAP (https://eu-cap-network.ec.europa.eu/support/evaluation_en).

Evaluationworks! – autorska formuła warsztatów prowadzonych przez Evaluation Helpdesk na temat ewaluacji PS WPR.

EvalPLATFORM - platforma do komunikacji i wymiany informacji między Instytucjami Zarządzającymi na temat rozwiązań w zakresie wdrażania Planu Ewaluacji prowadzona przez Evaluation Helpdesk.

Grupa ds. Ewaluacji - Grupa do spraw Ewaluacji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

Instytucja Zarządzająca - Minister właściwy do spraw rozwoju wsi.

Komitet Monitorujący - Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (<https://edziennik.minrol.gov.pl/legalact/2022/56/>).

MRiRW - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Plan Ewaluacji - Plan Ewaluacji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023- 2027.

PS WPR – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

PROW 2014-2020 - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Rozporządzenie 2022/1475 - Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/1475 z dnia 6 września 2022 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 w odniesieniu do ewaluacji planów strategicznych WPR oraz dostarczania informacji na potrzeby monitorowania i ewaluacji.

Rozporządzenie 2021/2115 - Rozporządzenie 2021/2115 ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013.

Zarządzenie nr 12 - Zarządzenie nr 12 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 marca 2024 r. w sprawie powołania Grupy do spraw Ewaluacji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (<https://edziennik.minrol.gov.pl/legalact/2024/15/>).

3 WSTĘP.

Niniejsza Informacja jest wypełnieniem wymogu wskazanym w art. 5 rozporządzenia 2022/1475, zgodnie z którym Państwa członkowskie udostępniają Komisji informacje dotyczące działań ewaluacyjnych po przeprowadzeniu analizy przez komitet monitorujący, w tym rezultat tej analizy, nie później niż miesiąc przed corocznym spotkaniem w sprawie przeglądu PS WPR.

Poniżej przedstawiono najważniejsze aktywności podjęte w zakresie ewaluacji w okresie **od I kwartału 2023 roku do I kwartału 2024 roku**.

4 DZIAŁANIA EWALUACYJNE.

4.1 PLAN EWALUACJI.

Polska, zgodnie z przepisami UE (art. 140 ust. 5 rozporządzenia 2021/2115), miała obowiązek przedłożyć Plan Ewaluacji Komitetowi Monitorującemu do dnia 31 sierpnia 2023 roku (w ciągu roku od dnia przyjęcia PS WPR).

Plan Ewaluacji został pozytywnie zaopiniowany i przyjęty przez Komitet Monitorujący w trybie obiegowym Komitetu w dniu 21 sierpnia 2023 roku.

Jednocześnie Komitet Monitorujący upoważnił Instytucję Zarządzającą do realizacji Planu Ewaluacji, zgodnie z przyjętymi w tym Planie zapisami.

Plan Ewaluacji został sporządzony zgodnie z wymogami rozporządzenia 2022/1475 i zawiera wszystkie, wymagane przepisami prawa elementy.

Plan Ewaluacji był tworzony i konsultowany z gronem ekspertów, naukowców i osób zaangażowanych we wdrażanie PS WPR.

Plan Ewaluacji określa najważniejsze założenia odnośnie systemu oceny PS WPR. Opisuje sposób organizacji procesu ewaluacji i główne kierunki działań ewaluacyjnych, które będą podejmowane przez cały okres wdrażania PS WPR, przedstawia rozwiązania w obszarze zarządzania ewaluacją, opisuje system rozwiązań, zapewniających dostępność danych na potrzeby monitoringu i ewaluacji, opisuje propozycje upowszechniania wyników ewaluacji wśród odbiorców docelowych, w tym mechanizmy ustanowione w celu monitorowania i wykorzystania wyników ewaluacji.

Plan Ewaluacji został upubliczniony na stronie internetowej: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/ewaluacja4>

4.2 GRUPA DS. EWALUACJI.

W celu koordynacji procesu ewaluacji PS WPR, jak również dążąc do zapewnienia sprawnej współpracy przy realizacji Planu Ewaluacji, powołana została zarządzeniem nr 12 Grupa do spraw Ewaluacji.

Grupa do spraw Ewaluacji wspierać będzie działania Instytucji Zarządzającej w procesie ewaluacji PS WPR, stanowiąc forum współpracy oraz dzielenia się wiedzą i wymiany doświadczeń na temat realizowanych badań ewaluacyjnych, ich metodologii i sposobów wykorzystania wyników.

W skład Grupy do spraw Ewaluacji wchodzi przedstawiciele podmiotów zaangażowanych w proces zarządzania i wdrażania PS WPR oraz w przypadku zaistnienia takiej potrzeby eksperci zewnętrzni.

W zależności od potrzeb, determinowanych tematyką badania oraz złożonością zagadnień będących przedmiotem danego badania, w ramach prac Grupy do spraw Ewaluacji mogą być tworzone tematyczne podgrupy robocze, których zadania będą wynikały z charakteru ewaluacji będącej przedmiotem działania danej grupy.

4.3 EVALUATION HELPDESK.

4.3.1 [ORGANIZACJA WARSZTATÓW EWALUATIONWORKS!](#)

W dniu 19 marca 2024 r. Evaluation Helpdesk we współpracy z Instytucją Zarządzającą zorganizował warsztaty ewaluacyjne EvaluationWorks!. Tematem spotkania była „Ewaluacja Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023 – 2027 – podstawy ewaluacji oraz zasady wynikające z przepisów unijnych”. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele instytutów badawczych, ARiMR oraz MRiRW.

Szczegółowymi celami warsztatu było przedstawienie podstaw prawnych i organizacyjnych ewaluacji instrumentów wdrażanych w PS WPR oraz dyskusja nad kryteriami ewaluacji, ewaluacją celów szczegółowych oraz czynników sukcesu ewaluacji.

4.3.2 [SPOTKANIA EVALPLATFORM](#)

W okresie sprawozdawczym przedstawiciele Instytucji Zarządzającej brali udział w spotkaniach EvalPLATFORM, organizowanych przez Evaluation Helpdesk. Spotkania odbywają się poprzez platformę MS Teams. Biorą w nich udział przedstawiciele Państw Członkowski UE. Są to robocze, fakultatywne spotkania, podczas których uczestnicy informowani są o bieżących pracach w zakresie ewaluacji na poziomie UE a także możliwa jest wymiana informacji i doświadczeń w zakresie przygotowania i realizacji Planu Ewaluacji jak również innych zadań związanych z ewaluacją.

5 BADANIA EWALUACYJNE – KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA.

Ze względu na wczesny etap wdrażania PS WPR, a co za tym idzie brak wymiernych efektów jego realizacji, w okresie sprawozdawczym nie były realizowane badania oceniające skuteczność wdrażanych interwencji.

Zrealizowano natomiast badania dotyczące opracowania **metod badawczych** oraz wykorzystania dostępnych źródeł danych na potrzeby ewaluacji (rozdz. 5.1 i 5.2).

W obszarze ewaluacji **on going** zrealizowano ponadto badanie dotyczące analizy wsparcia wybranych instrumentów PS WPR (rozdz. 5.3).

5.1 Wypracowanie metodyki ilościowego szacowania wpływu na klimat i środowisko planowanych do finansowania maszyn i urządzeń w ramach interwencji realizujących cel 4,5,6 PS WPR 2023-2027.

Wykonawca badania: Instytut Zootechniki – PIB; Instytut Technologiczno – Przyrodniczy – PIB oraz Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB.

Ekspertyza zawiera charakterystykę 41 inwestycji (maszyn, urządzeń i technologii), planowanych do finansowania w ramach interwencji realizujących cel 4, 5, 6 PS WPR 2023-2027, wytypowanych, przede wszystkim, pod kątem szacowania ich wpływu na klimat i środowisko, poprzez określenie potencjału redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz w wybranych przypadkach amoniaku. Spośród wszystkich inwestycji grupa ekspertów zdecydowała się na wybór, zarówno tych najpowszechniej stosowanych i dostępnych w gospodarstwach w całym kraju, redukujących obciążenie środowiska glebowego, wodnego i atmosferycznego (aplikacja i magazynowanie nawozów naturalnych), jak i tych stosowanych w mniejszym zakresie, związanych z ochroną trwałych użytków zielonych, systemów rolno-leśnych oraz gleb organicznych, a także tych dotyczących stref buforowych i oczek wodnych. Opisano również inwestycje wykorzystujące odnawialne źródła energii, biomasę oraz najnowsze technologie w rolnictwie (magazynowanie energii i ciągniki wodorowe). Wybór tych 41 inwestycji uznano za w pełni zróżnicowany pod względem stosowanych technologii, produkcji rolniczej i potencjału redukcyjnego gazów cieplarnianych i amoniaku w ekosystemach glebowych, wodnych i atmosferycznych.

Zakres ekspertyzy obejmuje m.in. identyfikatory i nazwy inwestycji które mogą zostać objęte wsparciem w ramach PS WPR. W celu zachowania powtarzalności zakresu informacji towarzyszącej każdej inwestycji, przyjęto jednolitą formę opracowania zawierającą informacje według poniższego schematu:

- opis sposobu oddziaływania inwestycji na realizację celów PS WPR.
- potencjał redukcji emisji gazów cieplarnianych i dla wybranych inwestycji amoniaku.
- źródła danych do obliczenia potencjału redukcji emisji gazów cieplarnianych.
- wyznaczenie ostatecznego potencjału redukcyjnego gazów cieplarnianych.

Badanie dostępne na stronie MRiRW: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/ewaluacja4>

5.2 Pogłębiona analiza możliwości wykorzystania na potrzeby ewaluacji ex post PROW 2014-2020 oraz PS WPR 2023-2027 prowadzonych przez Instytuty monitoringów/baz danych.

Wykonawca badania: Instytut Technologiczno – Przyrodniczy – PIB oraz Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB.

Celem ekspertyzy była ocena możliwości i sposobu wykorzystania monitoringu przyrodniczego prowadzonego przez Instytut Technologiczno–Przyrodniczy – Państwowy Instytut Badawczy oraz monitoringu gleb prowadzonego przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w ocenie oddziaływania PROW 2014-2020 i PS WPR oraz zaproponowanie ewentualnych modyfikacji dotychczasowych metodyk pozyskiwania danych w ramach ww. monitoringów.

Ekspertyza powstała w oparciu o ekspercką analizę dostępnych dokumentów, opracowań, raportów i danych z monitoringów oraz danych ARiMR dotyczących wdrażania wybranych narzędzi PROW 2014-2020 i PS WPR. Przeprowadzono analizy jakościowe i ilościowe wyników ww. monitoringów ujętych w bazach danych oraz analizy przestrzenne z uwzględnieniem danych pozyskanych z ARiMR. W ekspertyzie zamieszczono rekomendacje i wnioski z przeprowadzonej oceny możliwości i sposobu wykorzystania prowadzonych monitoringów przyrodniczego oraz gleb w przygotowywanych dokumentach dotyczących ewaluacji. Zarówno w zakresie ich wykorzystania przy ocenie PROW 2014-2020 i PS WPR jak ewentualnych zmian metodyk, a także innych rekomendacji wynikających z przeprowadzonego studium i doświadczeń zebranych w czasie badań monitoringowych czy opracowywania ich wyników.

Badanie dostępne na stronie MRiRW: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/ewaluacja4>

5.3 Ocena wdrażania wybranych instrumentów wsparcia PS WPR.

Wykonawca badania: Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB; Instytut Technologiczno – Przyrodniczy – PIB; Instytut Zootechniki - PIB

Badanie ma na celu przeprowadzenie analizy dotyczącej skali (zakresu) zainteresowania (stopnia zainteresowania ze strony beneficjentów) interwencjami realizowanymi w ramach PS WPR na podstawie wniosków złożonych w roku 2023 w Polsce, a dokładniej w odniesieniu do:

- profilu produkcji,
- struktury zasiewów, obsady zwierząt,
- wieku, płci rolnika itp.

Analizowane są następujące wybrane instrumenty wsparcia PS WPR:

- I.4.1 Ekoschemat - Obszary z roślinami miododajnym
- I.4.2 Ekoschemat- Rolnictwo węglowe
- I.4.3 Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin
- I.4.4 Ekoschemat - Biologiczna ochrona upraw
- I.4.5 Ekoschemat - Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych
- I.4.6 Ekoschemat – Dobrostan zwierząt
- I.8.1 Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000
- I.8.3 Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000
- I.8.4 Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych
- I.8.5 Zachowanie zasobów genetycznych roślin w rolnictwie
- I.8.6 Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie
- I.8.7 Bioróżnorodność na gruntach ornych
- I.8.11 Rolnictwo ekologiczne
- I.10 Inwestycje leśne lub zadrzewieniowe.

Badanie kontynuowane jest w roku 2024. Zaplanowany odbiór i publikacja raportu I kwartał 2025 roku).